

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 71 0 П 053917 14 Рев
Бања Лука, 28.07.2016. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу које сачињавају судија Роса Обрадовић, као предсједник вијећа, а судије Војислав Димитријевић и Горјана Попадић као чланови вијећа, у правној ствари тужилаца С.Ђ., М.Ђ., Љ.Н. и П.Н., сви из Б.Л., које заступају пуномоћници Ј.Ј. и Ј.И. адвокати из Б.Л., против тужених ЈП П.РС Б.Л., ..., кога заступа пуномоћник Н.К. запослен код овог туженог и П.п. А.Д. П., ..., кога заступају пуномоћници М.К., адвокат из П. и В.К. запослен код овог туженог, ради накнаде штете, вриједност спора 100.000,00 КМ, одлучујући о ревизијама тужилаца и туженог ЈП П.РС Б.Л., које су изјављене против пресуде Окружног суда у Добоју број: 13 0 П 002468 13 Гж од 07.02.2014. године, на сједници вијећа која је одржана 28.07.2016. године, донио је

РЈЕШЕЊЕ

Ревизија тужилаца се уважава и пресуда Окружног суда у Добоју број: 13 0 П 002468 13 Гж од 07.02.2014. године укида у дијелу у којем је жалба тужилаца одбијена и првостепена пресуда у одбијајућем дијелу у односу на оба тужена потврђена.

Ревизија туженог ЈП П.РС Б.Л. се уважава и пресуда Окружног суда у Добоју број: 13 0 П 002468 13 Гж од 07.02.2014. године укида у односу на овог туженог и то: у досуђујућем дијелу којим је преиначена првостепена пресуда у дијелу одлуке о нематеријалној штети; у дијелу у којем је одбијена жалба првотуженог и потврђена првостепена пресуда у погледу одлуке о накнади материјалне штете.

Цијели предмет се у укинутим дијеловима, те у дијелу одлуке о трошковима поступка враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број: 71 0 П 053917 09 П од 26.10.2012. године обавезани су тужени да солидарно тужиоцима исплате по основу накнаде материјалне штете и то: на име трошкова сахра., поближе означених изреком те пресуде, у укупном износу од 8.917,31 КМ, са законским затезним каматама почев од 30.04.2007. године па до исплате; на име изградње гробнице и споменика износ од 3.000,00 КМ, са законским затезним каматама почев од 30.04.2007. године па до исплате; на име штете на возилу марке „Алфа Ромео“ износ од 1.576,34 КМ са законским затезним каматама почев од 20.05.2006. године па до исплате; тужиоцима Љ.Н. и П.Н. на име набавке црнине износе од по 200,00 КМ, са законским затезним каматама почев од 21.05.2006. године па до исплате; тужиоцу М.Ђ. на име изгубљеног издржавања за период од мјесеца јуна 2006. године до мјесеца децембра 2007. године износе од по 50,00

КМ, за период од јануара мјесеца 2008. године до јануара мјесеца 2012. године износе од по 100,00 КМ, све са законским затезним каматама почев од сваког првог у наредном мјесецу па до исплате, те убудуће сваког 1-ог, а најдаље до 10-ог у мјесецу по 100,00 КМ све док за то буду постојали законски услови или до другачије одлуке суда. На име нематеријалне штете досуђен је укупан износ од 60.000,00 КМ и то: тужиоцу С.Ђ. на име претрпљених и будућих душевних болова због смрти млдб кћерке А. и супруге С. износе од по 10.000,00 КМ; тужиоцу М.Ђ. на име претрпљених и будућих душевних болова због смрти млдб сестре А. и мајке С. износе од по 10.000,00 КМ; тужиоцу Љ.Н. на име претрпљених и будућих душевних болова због смрти кћерке С. износ од 10.000,00 КМ; тужиљи П.Н. на име претрпљених и будућих душевних болова због смрти кћерке С. износ од 10.000,00 КМ, све са законским затезним каматама почев од 26.10.2012. године па до исплате. Истом првостепеном пресудом су обавезани тужени да тужиоцима солидарно накнаде парничне трошкове у износу од 13.637,28 КМ, док је одбијен тужбени захтјев тужилаца за накнаду материјалне и нематеријалне штете, као и законске затезне камате који представљају разлику између тражених и досуђених износа.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Добоју број: 13 0 П 002468 13 Гж од 07.02.2014. године жалба тужилаца је одбијена и првостепена пресуда у одбијајућем дијелу потврђена. Истом пресудом жалбе тужених су дјелимично уважене, а првостепена пресуда у дијелу одлуке о нематеријалној штети преиначена, тако што се накнада на име претрпљених и будућих душевних болова због смрти блиских сродника и то супруге и кћерке за тужиоца Страхињу Ђурковића са износа од по 10.000,00 КМ или укупно 20.000,00 КМ снижена на износе од по 6.000,00 КМ или укупно 12.000,00 КМ; за тужиоца М.Ђ. због смрти сестре и мајке са износа од по 10.000,00 КМ или укупно 20.000,00 КМ снижена на износе од по 6.000,00 КМ или укупно 12.000,00 КМ; за тужиоца Љ.Н. и тужиљу П.Ђ. због смрти кћерке са износа од по 10.000,00 КМ или укупно 20.000,00 КМ снижена на износе од по 5.000,00 КМ или укупно 10.000,00 КМ; у дијелу одлуке о трошковима поступка тако што се досуђени трошкови парничног поступка са износа од 13.637,28 КМ снижени на износ од 954,60 КМ. У преосталом дијелу жалбе тужених су одбијене и првостепена пресуда потврђена.

Другостепену пресуду благовремено изјављеним ревизијама побијају тужиоци и тужени ЈП П.РС Б.Л. (у даљем тексту: првотужени).

Тужиоци су изјавили ревизију у дијелу у којем је одбијен тужбени захтјев због повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примјене материјалног права са приједлогом да се ревизија усвоји и побијана пресуда преиначи тако да се жалба тужилаца усвоји и првостепена пресуда преиначи, на начин да потраживања износе накнаде материјалне и нематеријалне штете досуди у износима примјереним свим одлучним чињеницама које су од значаја за пресуђење у овом предмету, те да се сагласно том досуде и трошкови поступка.

Првотужени је изјавио ревизију због повреда одредаба парничног поступка и због погрешне примјене материјалног права са приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако да се одбије тужбени захтјев или укине и предмет врати на поновно одлучивање.

У одговору на ревизију тужиоци предлажу да се ревизија првотужене као неоснована одбије, док тужени нису изјављивали одговор на ревизију.

Ревизије су основана

Предмет спора у овој правној ствари су захтјеви тужилаца за накнаду материјалне и нематеријалне штете проистекле из саобраћајне несреће.

Првостепени суд је наконведеног поступка, одлучујући о основаности постављеног тужбеног захтјева утврдио слjedeће чињенице: да је дана 20.05.2006. године око 18,00 часова на магистралном путу Б.Л.-П. у мјесту В., непосредно иза моста на рјечици Б., догодила саобраћајна незгода у којој је смртно страдала С.Ћ.1 и њена малољетна кћерка А.Ћ.; да је С.Ћ.1 супруга тужиоца С.Ћ., мајка тужиоца М.Ћ., а кћерка тужилаца Љ.Н. и П.Н.; да је млдб. А.Ћ. кћерка тужиоца С.Ћ., а сестра тужиоца М.Ћ.; да је коловоз на дионици гдје је дошло до незгоде био оштећен колотразима и испуцао, о чему учесници у саобраћају нису били упозорени одговарајућим саобраћајним знаковима, нити је на тој дионици пута извршено ограничење брзине кретања возила; да је критичне прилике С.Ћ.1 управљала путничким возилом марке „Алфа Ромео“ рег. бр. 196-Ј-783, брзином од приближно 82-83 километара на сат, а да с обзиром на дате услове времена и пута прилагођена брзина би била свака мања од 60 километара на сат; да су поменута оштећења на коловозу, те неприлагођена брзина кретања возила којим је управљала С.Ћ.1, били узроци његове дестабилизације, након чега је дошло до преласка поменутог возила на лијеву страну коловоза, гдје је дошло до судара са долазећим теретним возилом марке "Scania", којим је управљао Д.П.; да је од силине ударца у теретно возило С.Ћ.1 задобила повреде од којих је преминула на лицу мјеста, док је њена кћерка А. у тешком стању превезена у болницу, гдје је преминула 28.05.2006. године, од посљедица повреда задобијених у саобраћајној несрећи.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је нашао да је тужбени захтјев основан позивајући се на одредбу члана 11. Закона о јавним путевима („Службени гласник Републике Српске“ број 3/04, 51/04, 73/08 и 106/09), с тим да постоји подијељена одговорност оштећене С.Ћ.1 од 50%, а зато што је именована супротно одредби члана 11. Закона о јавним путевима („Службени гласник Републике Српске“ број 3/04, 51/04, 73/08 и 106/09) није прилагодила брзину кретања свога возила условима времена и пута.

У погледу основаности тужбеног захтјева другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правни закључак првостепеног суда, с тим што је додао да се одлука о подијељеној одговорности заснива на одредби 192. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ" 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 и "Службени гласник Републике Српске" број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04).

Другостепена пресуда у побијаним дијеловима није правилна.

Одредбом члана 221. у вези са одредбом члана 456.а Закона о парничном поступку ("Службени гласник Републике Српске" број: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13) је прописано да другостепени суд испитује првостепену пресуду у оном дијелу у коме се побија жалбом, у границама разлога наведених у жалби, пазећи по службеној дужности на примјену материјалног права и повреде одредаба парничног поступка које се односе на страначку способност и заступаштво.

Ревизија првотуженог са правом указује да другостепени суд у образложењу побијане пресуде није оцјенио повреде одредаба парничног поступка на које је указано жалбом овог туженог која је изјављена против првостепене пресуде. Исто тако, осим

уопштене констатације да је првостепени суд правилно утврдио чињенично стање, изостало је образложење зашто су неосноване тврдње изнесене у овој жалби.

Треба имати у виду да је жалбом првотуженог указано на повреде одредаба парничног поступка које се односе на приједлог за одређивање доказа вјештачењем по вјештаку машинске струке, како у погледу избора личности, тако и у погледу обима вјештачења о чему је другостепени суд био у обавези да изнесе ваљане разлоге.

Вјештачењем по вјештаку машинске струке је предложено на околност утврђења поред висине штете на возилу којим је критичне прилике управљала покојна С.Ћ.1 и техничка исправност возила, као један од могућих узрока предметне саобраћајне несреће. При томе треба имати у виду да вјештачење које је проведено у преткривичном поступку Окружног тужилаштва Бања Лука (у који спис је извршен увид), у коме тужени нису учествовали, има карактер исправе у овом парничном поступку (члана 132. до члана 137. Закона о парничном поступку), тј. доказа који се има цијенити са свим другим проведеним доказима, а не вјештачења које се увијек мора провести у складу са одредбама члана 147. до члана 162. Закона о парничном поступку. Не треба изгубити из вида да вјештачење не подразумијева само сачињавање налаза и мишљења у писменом облику, већ и саслушање вјештака на главној расправи, посебно када странке, као у овом случају тужени, нису сагласни са закључцима вјештака.

Дакле, првостепени суд је једну од одлучних чињеница у овом парничном поступку, а које се односи на техничку исправност возила којим је управљала покојна С.Ћ.1, упркос доказним приједлозима тужених, утврдио без провођења доказа вјештачењем, на шта је указано жалбом овог туженог, а другостепени суд није дао никакав значај овом жалбеном приговору, изостављајући било какве разлоге, чиме је починио повреду одредаба парничног поступка из члана 221. и члана 231. у вези са чланом 209. Закона о парничном поступку.

Овај Врховни суд се не може сложити са тврдњом изнесеном у одговору на ревизију тужилаца којим се тврди да се о техничкој исправности поменутог возила изјаснио вјештак В.С. који је вршио вјештачење како у преткривичном, тако и у овом парничном поступку. Наиме, вјештак С. је само прихватио као чињеницу резултате вјештачења инжењера З.К. које је обављено у преткривичном поступку број Кта 318/06 пред Окружним тужилаштвом Бања Лука. Дакле, вјештак С. није давао свој вриједности суд, нити му је суд поставио такав задатак, о резултатима вјештачења инжењера З.К. Напријед изнесено потврђује тврдњу ревизије првотуженог да у овом парничном поступку није извршено вјештачење по вјештаку машинске струке на околност техничке исправности возила која су учествовала у саобраћајној несрећи, а у којој су два лица смртно страдала.

Надаље основано се ревизијом првотужене указује да другостепени суд узима као неспорно утврђено чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, уопште не дајући разлоге одбијања жалбе овог туженог, која је врло одређено указивала зашто чињенично стање сматра непотпуно и погрешно утврђеним, чиме је почињена већ наведена повреда одредаба парничног поступка. Тако поменутом жалбом доведене су у везу свједочење свједока Д.Т. који је почетак тзв „плесања“ возила којим је управљала покојна С.Ћ.1 уочио прије њеног наилаaska на мостић преко ријечице Б. и утврђену чињеницу да асфалт на том мјесту био обновљен на дужини од 200-300 метара, а што се види на форографији број 1. и број 2., на Фотодокументацији која је проведена као доказ.

Према томе ако се има у виду да је према чињеничном стању, како га је утврдио првостепени суд, на мјесту почетка дестабилизације возила „Алфа Ромео“ („прије моста“) коловоз био пресвучен новим асфалтом, што такође утврђује првостепени суд, жалба првотуженог са разлогом тражи додатно образложење за закључак да су колотрази узрок дестабилизације возила, на које пропуст другостепеног суда се указује у ревизији првотуженог.

И ревизија тужилаца основано указује на „неспорну чињеницу да коловоз на описани начин, није био оштећен цијелом дужином“, мислећи при томе на постојање колотрага. Мјесто на којем је дошло до судара, означен као траг број 4. према Записнику о увиђају, је удаљено 57,30 метара од краја поменутог мостића на ријеци Б., а до ког мјеста је из правца Б.Л. у дужини од 200-300 метара био обновљен коловоз. С тога жалбом тужилаца против првостепене пресуде, са разлогом је постављено питање да ли је на овој удаљености, коју је аутомобил „Алфа Ромео“ при брзини од 82-83 км на час прешао за око 2,5 секунде, покојна С.Ћ.1 могла уочити колотраге и прилагодити своју брзину условима времена и пута, тако оспоравајући закључак првостепеног суда о постојању подијелене одговорности. Ни на ово питање другостепени суд није дао конкретан одговор, осим што је уопштено навео да прихвата чињенична утврђења првостепеног суда, што је недовољно у смислу већ цитираних одредби члана 221. и члана 231. Закона о парничном поступку, па је и на овај начин почињена повреда одредаба парничног поступка из члана 209. истог законског прописа. Наиме, другостепени суд није испитао првостепену пресуду у дијелу у којем се жалбом побија, нити је оцијенио жалбене наводе који су од одлучног значаја, што је било од утицаја на доношење законите и правилне пресуде.

С обзиром на утврђене повреде одредаба парничног поступка, када основаност тужбеног захтјева није још на ваљан начин расправљена, преурањено је расправљање обиму и висини проузроковане штете, тако да изјављене ревизије у том правцу нису ни разматране.

Имајући у виду све напријед изнесено, овај суд је одлучио као у изреци на основу одредбе члана 249. став 1. у вези са чланом 231., чланом 221. и чланом 209. Закона о парничном поступку, усвајајући обје изјављене ревизије и укидајући другостепену пресуду у побијаном дијелу, остављајући неизмјењен само досуђујући дио у односу на туженог Пп А.Д. П. који није изјавио ревизију.

Како одлука о трошковима поступка зависи од одлуке о главној ствари у смислу одредбе члана 386. Закона о парничном поступку, иста је такође укинута.

Предсједник вијећа,
Роса Обрадовић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић

